

Tað hevði verið spell

FØROYSK MJÓLK Fyri so vítt er onki í vegin fyri at drepa øll mjólkneyt í Føroyum og innflyta mjólkina. Men tað hevði verið spell, heldur Poul Klementsén, nevndarformaður í MBM

Áki Bertholdsen

- Tá ið Mjólkarvirkið Búnaðarmanna varð stovnað, var endamálið at vit skulu vera sjálvbjargin við mjólk og mjólkarúdráttum.

Tað staðfestir Poul Klementsén, nevndarformaður í Meginfelag Búnaðarmanna.

- Verður alt knúsað niður aftur eftir góð 30 ár, haldi eg, at tað hevði verið spell, leggur hann afturat.

Hann sipar til hina greinina, har hann heldur, at útlitini fyri føroyskari mjólk í framtíðini eru døpur.

Men er nakað í vegin fyri, at innflyta mjólk til Føroya úr Danmark ella Íslandi, har hon er væl bíligari.

- Sum so er onki í vegin fyri tí og tann mjólkinn hevði neyvan verið dýrari at keypt í Føroyum, hóast tú leggur flutningskostnaðin afturat, sigur Poul Klementsén

- Hinvegin hevði hon neyvan heldur verið stórt bíligari, leggur hann afturat.

Men hann reisir kortini tveir avgerðandi spurningar í hesum sambandi.

Eitt er leveringstrygðin.

- Hvat gera vit, tá ið farma-skipið er seinkað av óveðri, tekniskum trupulleikum, verkfalli, ella hvørjum, tað skal vera, spyr Poul Klementsén?

- Skal tað so ikki bera til at fáa ein mjólkardropa í landinum í dagavís, spyr hann aftur.

Stórt spell

Men tað veldst eisini um, hvat myndugleikarnir vilja.

- Tá ið Mjólkarvirkið

Búnaðarmanna varð stovnað, var tí, at tað var eitt politiskt mál, at vit skuldu vera sjálvbjargin við mjólk og tað eru vit nú blivin.

- Verður alt knúsað niður aftur eftir góð 30 ár, haldi eg, at tað hevði verið spell.

Annars kann ongin nokta nøkrum at innflyta mjólk og tað koma smærri nøgdir av útlendskari mjólk til landið hvørja viku.

- Støðan í okkara grannalondum er eisini tann, at tað er við at verða trot á landbúnaðarvørur og eg vænti ikki, at okkara grannalond fara at útflyta landbúnaðarvørur, fyrr enn tørvurin hjá heimamarknaðinum er nøktaður.

- Tí er heldur ikki væntandi, at landbúnaðarvørur verða verandi so bíligar, sum tær eru nú, serliga ikki hjá lundum, sum ikki hava sín egna landbúnað.

- Har er Grønlands eitt gott dømi. Vanlig drekki-mjólk er næstan ikki til at fáa fatur á, og tá ið hon onkuntíð er at fáa, kostar hon einar 20 krónur liturin. Annars er næstan bara "long Life" mjólk at fáa.

Stuðul til fólkíð

Men føroyska mjólkinn er dýr og fær nógvan studning. Hví halda lív í eini vinnu, sum ikki klárar seg uttan at fáa studning? Og hví halda lív í eini føroyskari vøru, sum er tvær ferðir so dýr, sum tann danska ella íslenska?

- Studningurin er ein studningurin til forbrúkaran burtur av so at fólkíð kann fáa mjólkina bíligari enn hon

annars hevði verið.

- Einasta orsök til, at mjólkinn í okkara grannalondum er so nógv bíligari er tí at studningurin er nógv hægri.

- Tað er onki land í heiminum, sum ikki veitir landbúnaðinum nógvan studning, so støðan í Føroyum er als ikki eindømi. Tvørtur ímóti er studningurin til føroyska landbúnaðin nógv lægri enn studningurin er til landbúnaðin í okkara grannalondum.

Poul Klementsén staðfestir kortini, at við tú veðurlagi, vit hava, er tað eisini nógv bíligari at hava neyt og at útvega fóður í okkara grannalondum.

Poul Klementsén sigur, at fyri størsta partin er prísurin av mjólk bundin at viðurskiftum, tey í Mjólka-virki búnaðarmanna, bøndurnir vit føroyingar, sum heilt, einki fáa gjørt við.

Hann hugsar um prísinn á olju og kraftfóðuri.

Í lötuni er stóri spurningurin, hvønn veg prísurin fer. Verður oljan bíligari, ávirkar tað beinanvegin prísinn á kraftfóðuri og tað kann eisini ávirka prísinn á streymi og so verður mjólkinn bíligari at framleiða.

- Men vit eru eisini í teirri stöðu, at stórir kornbóndur úti í heimi hava varnast, at teir fáa meiri burtur úr at velja korn til brennievni enn til mjøl og kraftfóður.

- Sostatt minkar framleiðslan av mjøli og kraftfóðuri og tað ávirkar prísinn, sigur Poul Klementsén.

Færri garðar og meiri mjólk

Hendan talvan vísir gongdina hjá Mjólkarvirkinum síðani 1989. Tað sæst, at í 1989 vóru heilir 98 garðar, sum tilsamans lótu 5.450.988 litrar av mjólk, men í fjør eru garðarnir bara 28 í tali, men teir lata nógv meiri mjólk, tilsamans 7.393.296 litrar. Sostatt er gongdin tann, at garðarnir verða nógv færri og størri, men hvør kúgvinn mjólkar eisini munandi meir. Í dag eru eini 950 mjólkneyt í landinum.

	Garðar:	Nøgd av mjólk
1989	95	5.450.988
1992	89	6.699.373
1996	81	6.112.969
2001	69	7.032.763
2007	40	7.272.291
2011	28	7.393.296